

ALAPOKTÓL A GYAKORLATIG

KÉSZÜLT A
GINOP-3.3.3-17-2017-00090
AZONOSÍTÓSZÁMÚ PROJEKT
KAPCSÁN

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

EGY SZÁMÍTÓGÉP FONTOSABB ÉPÍTŐELEMEI

- **Hardver - szoftver**

A számítógép úgynevezett hardverét (angolul: hardware, jelentése: „kemény áru”) alkotják mindazok a részegységek, amelyekből fizikailag összeáll a számítógép (id tartozik például a ház, a tápegység, az alaplap, a processzor, a merevlemez), de amelyek működésükért a megfelelő működtető szoftver nélkül.

A feladatok végrehajtását a szoftver (angolul: software, jelentése: „lágú áru”) végzi, ide a számítógép nem megfogható részei tartoznak: a programok, az operációs rendszer, az eszközmeghajtók.

- **Az információ mértékegysége**

A számítógép kettes számrendszert használ, amely segítségével a műveletek végrehajtása számunkra elképzelhetetlen sebességgel történik. A kettes számrendszerben csak a 0 és 1 számjegyek (ún. bitek) léteznek. Ezekből a legkisebb információmorzsákból csoportokat képezve kapunk meg egy byte-ot vagy magyarul bájtot. A jelenleg használatos számítógépes rendszerekben 8 bit képez egy bájtot. Ezzel a számunkra idegenül hangzó új mértékegységgel azért kell foglalkozni, mert a későbbiekben szinte minden számítógéppel végzett tevékenységünkben meg fog jelenni, például mint egy levél, egy fénykép, egy film mérete. Éppen úgy, mint az ismert gramm és kilogramm esetében, itt is használhatunk előtagokat nagyobb méretek esetén. Így találkozunk majd kilobájt, megabájt, gigabájt, sőt terabájt méretekkel is (mindig a kisebb méret kb. ezerszeresére váltunk).

HARDVEREGYSÉGEK

- **A számítógép háza**

A működés szempontjából a legfontosabb rész maga a számítógép, amely az úgynevezett asztali változatban egy külön dobozban (házban) van, és szinte minden elektronikus áramkört és tárolóegységet tartalmaz. A külső csatlakozáshoz (például hálózati energia, telefonvonal) és a PC (Personal Computer, magyarul „személyi számítógép”) többi részegységéhez (például nyomtató, monitor) szükséges csatlakozók általában az asztali gép első vagy hátsó „falán” helyezkednek el. Az elülső „falon” található általában a lemezeket befogadó „fészkek” és a bekapcsoló gomb. Bár ez a legfontosabb egység, mégis ezzel van a legkevesebb gond, mivel bekapcsolás után már nincs vele különösebb tennivaló (kikapcsolni nem itt kell!).

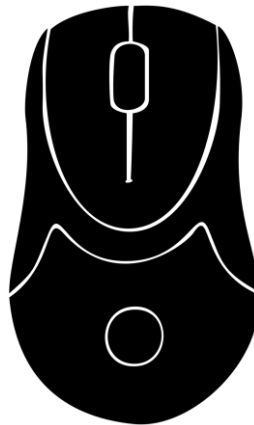
- **Tartozékok (perifériák)**

Az asztali PC az információkat a monitor segítségével teszi láthatóvá számunkra. Az egérrel a kurzort mozgatjuk a monitoron, míg a billentyűzettel gépelni tudunk. A nyomtatóval a beírt szöveget vagy egyéb tartalmat tudjuk kinyomtatni, míg a hangfalakkal a hangokat tudjuk hallhatóvá tenni. A fülhallgatókkal szintén hallhatjuk a hangokat, ám a legtöbb esetben van beépített mikrofon is a készülékben, így egyúttal beszélni is tudunk.

AZ EGÉR HASZNÁLATA

Most ismerkedjünk meg az egér használatával. Ma már általában úgynevezett „optikai” egeret használunk; ez azért is jó, mert a régi mechanikus konstrukciókkal ellentétben, nem piszkolódik, és nagyon kellemes a használata. Az egér mozgatásával egyidejűleg egy kis fehér nyílhegy mozog a képernyőn, mindig oda helyezkedik, ahová az egérrel mozgatjuk. Ennek a neve kurzor. Ez azonban csak az egyik funkciója. A másik sem kevésbé fontos, ez a kattintás, de szokták klikkelésnek is nevezni. Mint annyi minden más, tulajdonképpen a kattintás is egy gépnek szóló utasítás, amellyel legtöbbször kijelölünk valamit.

Az egérnek általában két nyomógombja van: bal és jobb. Mindkettővel lehet kattintani, és mindkettőnek más-más utasítástartalma van. A bal egérgombbal végzett egyszeri kattintással általában kijelölünk valamit, míg a jobb egérgombbal végzett egyszeri kattintással általában egy helyi menüt nyitunk meg.

A BEÉPÍTETT EGÉR HASZNÁLATA

A notebookba vagy laptopba beépített egeret ugyanúgy használhatjuk, mint a hagyományos egeret, de ez nagyobb ügyességet követel és sok esetben mindkét kezünket igénybe veszi. Azt ajánljuk, hogy a notebookhoz is csatlakoztassanak külön egeret, ez - különösen kezdetben - megkönnyíti a notebook használatát.

A notebook egérgombjai fölött elhelyezkedő téglalap alakú területet érintőpadnak (angolul: touchpad) nevezik, és a kurzor mozgatására szolgál. Érintsük meg a területet a mutatóujjunkkal, és húzzuk el rajta, anélkül hogy felemelnénk. Közben figyeljük a kurzor helyzetváltozását a képernyőn.

Az utasítás tartalma mindig attól függ, hogy a kattintást megelőzően hová helyeztük a kurzort. Vigyázzunk, hogy a kattintás pillanatában ne mozdítsuk el az egeret (és vele együtt a kurzort), mert ezáltal szándékunktól merőben eltérő utasítást adhatunk a gépnek. Megkülönböztetünk egyszeri és kettős vagy más néven dupla (két gyors egymás utáni) kattintást.

A bal egérgombbal való első kattintásnak a funkciója általában a kijelölés, a második kattintásé a végrehajtás.

Az egér használatával kapcsolatban még egy műveletről kell szót ejteni, ez az úgynevezett elhúzás vagy vonszolás. Ezt úgy hajtjuk végre, hogy az egér bal gombját lenyomjuk, de nem engedjük fel rögtön az ujjunkát, mint a kattintásnál, hanem lenyomva tartjuk a gombot, és ezután a kívánt irányban elmozdítjuk az egeret.

A kettős kattintás egy kis ritmusérzéklet és gyakorlást igényel, de ha nem megy, nem kell elkeseredni, mert a második kattintás helyettesíthető a billentyűzet ENTER gombjának a megnyomásával.

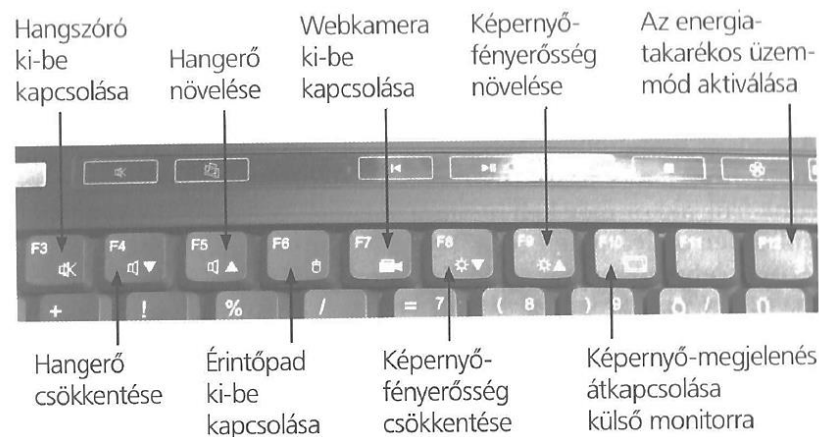
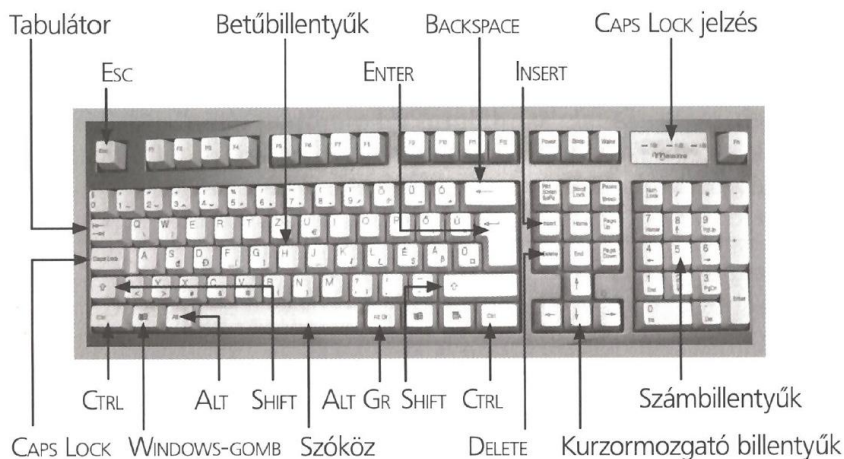

A BILLENTYŰZET HASZNÁLATA

Asztali PC-hez sokféle billentyűzet közül válogathatunk a szaküzletben. Ezek billentyűkiosztása némileg eltérő, de az azonos billentyűfelirathoz mindig ugyanaz a funkció tartozik. A notebookok-nál a zsúfoltabb elrendezés miatt nagyobb az eltérés az egyes gyártmányok között, de a billentyűfelirat itt is mindig meghatározza a funkciót.

Szembeötlő eltérés az asztali PC billentyűzetéhez képest, hogy sok esetben hiányzik a külön számbillentyű csoport, és egyes billentyűk nagyobb szerepet kaptak, amit a rajtuk látható ikonok is jeleznek. Ezeket billentyűkombinációval (az FN jelű billentyű egyidejű lenyomásával) tudjuk aktivizálni.

A beépített egér írás közben akarunktól függetlenül (véletlenül hozzáér a csuklónk az érintőpadhoz) elmozdíthatja a kurzort a beállított helyről, emiatt az írás nem ott folytatódik, ahol mi szeretnénk. Ennek a hibának a kiküszöbölése érdekében, írás közben kikapcsolhatjuk a belső egeret az FN + F6 billentyűkombinációval. Hasonlóan - többek között - ki-be kapcsolhatjuk a notebookba épített webkamerát, hangszórót, vagy szabályozhatjuk a hangerőt..

BILLENTYŰKOMBINÁCIÓK

- **SHIFT billentyű**

Egy betűbillentyű lenyomása kisbetűt eredményez. Ha nagybetűt akarunk írni, akkor meg kell nyomni valamelyik SHIFT billentyűt is, miközben a kívánt betűbillentyűt lenyomjuk. Amíg a SHIFT billentyűt lenyomva tartjuk, addig bármilyen betűbillentyű lenyomása nagybetűt eredményez.

- **CAPS LOCK billentyű**

Ha hosszabb szöveget szeretnénk nagybetűvel írni, a SHIFT billentyű folyamatos nyomva tartása kényelmetlen lehet. Ehelyett elég egyszer megnyomni a CAPS LOCK billentyűt, ekkor a SHIFT használata nélkül írhatunk csupa nagybetűvel. Amíg újra meg nem nyomjuk a CAPS LOCK billentyűt, addig a betűk esetében a SHIFT hatása fordított lesz (lenyomva kisbetű, felengedve nagybetű).

- **CTRL billentyű**

A Ctrl billentyű, hasonlóan a Shift-hez, módosító szerepet játszik, és speciális parancsok kiadására használható. Önmagában nem használható.

- **ALT és ALT GR billentyűk**

Az Alt billentyű betűkkel vagy funkció billentyűkkel kombinálva különféle parancsok kiadására használható. Legtöbb két darab van a billentyűzeten, amik teljesen egyenértékűek, viszont egyes kiosztásokon a jobb oldali gomb neve AltGr, és speciális karakterek beírására használható.

- **ALT + CTRL + DELETE billentyű kombináció**

Ezzel a billentyű kombinációval képesek vagyunk elérni a Zárolást, Felhasználóváltást, a Kijelentkezést, a Jelszó módosítást, a Leállítást és a Feladatkezelőt. Sok esetben, amikor „lefagyott” a számítógép vagy egy program, a Feladatkezelő segítségével tudjuk a lefagyott programot leállítani és így tovább folytatni a munkát.

TOVÁBBI FONTOS BILLENTYŰK

- **ENTER billentyű**

A sorváltás az ENTER billentyű megnyomásával történik. Írás közben azonban figyeljünk arra, hogy a sorok végén nem kell mindig megnyomni az ENTER billentyűt, ugyanis a számítógép automatikusan

- **TABULÁTOR (TAB) billentyű**

Megnyomásával kiválasztjuk a parancslehetőségeket, és az Enter megnyomásával jóváhagyjuk azt. Web böngészőkben is hasonlóan működik. Betölt még egy, az írógépnél is azonos funkciót, azaz a szövegszerkesztőkben előre lehet vele ugrani egy bizonyos távolságot, így létre lehet hozni például bekezdéseket, oszlopokat.

- **SZÓKÖZ billentyű**

A SZÓKÖZ billentyű segítségével egy betűnyi (karakternyi) helyet lehet lépni a szövegszerkesztőkben, böngészőkben és mindenhol, ahol írni lehet.

- **BACKSPACE és DELETE (DEL) billentyűk**

A BACKSPACE billentyű segítségével a bal oldali, míg a DELETE billentyű segítségével a jobb oldali irányba tudunk törölni a szövegszerkesztés során.

- **ESC billentyű**

Az Esc billentyű egyes programok, játékok megállításánál kap nagyobb szerepet, de használhatjuk a (véletlenül) megnyitott menük, ablakok bezárására is.

- **INSERT billentyű**

Az INSERT esetében bármilyen, szövegíráshoz alkalmas billentyűt használunk, a kurzor által megjelölt helytől jobbra a régi szöveget „fogyasztja”, tehát átírjuk az ott lévő szöveget. Ez egészen addig így fog történni, amíg az Insert billentyűt ismételten meg nem nyomjuk, ki nem kapcsoljuk.

WEBKAMERA

A webkamera olyan, számítógépbe épített vagy hozzá kapcsolt videokamera, amelynek képét élő internetkapcsolaton keresztül a partner internetezők is láthatják. Képminősége jóval gyengébb, mint egy általában használatos videokameráé, de a videotelefonálás céljaira még elfogadható.

A webkamera USB-bemeneten (más néven USB-porton) keresztül csatlakoztatható a PC-hez. Mielőtt azonban ezt megtennénk, helyezzük a hozzá kapott CD-lemezt a CD- meghajtóba, és a megjelenő utasításoknak megfelelően telepítsük (azaz installáljuk) a webkamera működtető programját. Az installálás után már bedughatjuk az USB-portba a webkamera csatlakozóját, és látni fogjuk, hogy a telepített program alapján a PC felismeri az új hardvert. Ennek a folyamatnak is türelmesen várjuk ki a végét.

A telepítés után érdemes kipróbálni a webkamerát. A Startmenüben keressük meg a Kamera alkalmazást, és kattintsunk rá. Ekkor a web kamerán kis jelző LED (világító dióda) kezd világítani, és a monitoron megjelenik a webkamera által fogadott kép. Állítsuk be a kamerát úgy, hogy a monitor előtt ülő személy arca jól látható legyen, majd a kamerán lévő kis tárcsa forgatásával válasszuk a legélesebb képet. Ezzel befejeztük a webkamera beállítását, kiléphetünk a programból.

Laptop esetében külön csatlakoztatható webkamerára általában nincs szükség, mert a gépek legtöbbször beépített webkamerával is rendelkeznek.

Tipp: A Windows 10 rendszer a legtöbb hardvert felismeri és önállóan telepíti, minden külső beavatkozás nélkül.

HEAD-SET

A head-set olyan fejhallgató, amelyhez mikrofon is tartozik. Ezzel nemcsak hallgatni lehet a különféle hangfájlokat, hanem megfelelő program segítségével a mikrofonon keresztül hangüzeneteket is tudunk rögzíteni, illetve továbbítani.

Mielőtt head-set vásárlásába fognánk, célszerű kicsit gondosabban megvizsgálni PC-nk csatlakozó bemeneteit. A mai modern számítógépek szinte kivétel nélkül rendelkeznek USB-porttal, de nem mindegy, hogy hány ilyen csatlakozóaljzatot találunk a gépen. A webkamerák és az újabb kivitelű egerek is USB-csatlakozóval ellátottak, így ezek csatlakoztatása után nézzük meg, hogy maradt-e szabad USB-port a számítógépen a head-set számára.

Ha igen, akkor vásárolhatunk olyan head-setet, amely USB-bemeneten csatlakozik a számítógéphez. Ha azonban már nincs több ilyen bemenet, akkor hagyományos, külön fejhallgató és külön mikrofon csatlakozóval ellátott head-setet vegyünk. A head-setekhez általában nem adnak telepítő lemezt, mert az operációs rendszerek automatikusan felismerik ezeket az eszközöket.

Az első esetben a head-set USB-csatlakozóját egyszerűen dugjuk be az egyik USB-portba és várjuk meg türelmesen, amíg az operációs rendszer felismeri az új hardvert, és a Tálcáról felugró felirattal közli velünk, hogy az új hardver megfelelően működik és használatra kész.

Ha a PC-n nincs elég USB-bemenet, akkor a külön fejhallgató- és mikrofoncsatlakozókat a PC-n lévő megfelelő aljzatokba kell bedugni. A fejhallgató zsinórjának csatlakozóját a zöld, a mikrofonét a rózsaszín aljzatba kell dugni, és máris használhatók.

KAPCSOLATTARTÁSI FORMÁK AZ INTERNETEN

- **Levelezés**

Az internetkapcsolat létrehozásával, a világhálóba való bekapcsolódással egy sor olyan lehetőség nyílik meg előttünk, amelyeknek egyre nagyobb jelentőségük van mindennapjainkban. Ezek közül is első helyen említhetjük az elektronikus levelezést, közismert és elterjedt nevén az **e-mailt** (az angol electronic mail kifejezés rövid változata). Emellett azonban több olyan társadalmi érintkezési forma jött létre, amelyeket sokféleségük és rohamos terjedésük miatt alig lehet nyomon követni.

- **Társadalmi érintkezési formák**

A internetes érintkezési formák például a **fórumok, üzenőfalak, blogok, csevegőszobák (chat), társkereső oldalak** és még ki tudja hány féle online szolgáltatás. A weboldalak által nyújtott szolgáltatások sokszínűek, fejlődésük elképesztően gyors. A beszélgetés olyan, mint a telefonálás, akár egymás szavába is vághatunk. Így van ez írásos üzenetváltásnál is, amikor az üzenetváltás sebességét csak az korlátozza, hogy milyen gyorsan tudunk írni. Beszélgetés közben a monitor képernyőjén egy ablakban akár még láthatjuk is a partnerünket. Ezért alkalmazzák gyakran ezekre a kapcsolatokra a valós idejű (az angol real time magyar megfelelője) jelzöt.

REGISZTRÁCIÓ

- **Regisztráció**

Egyes weboldalak már az oldalra való belépést is csak regisztrált tagok részére engedélyezik. Más helyeken az oldal bizonyos részeinek a megtekintése vagy letöltése regisztrációhoz (olykor fizetéshez is) kötött. A regisztrálás egyfajta bizalmas viszonyt teremt az internetes tartalomszolgáltató és a látogató között. A látogató a regisztrálással egy kicsit ki is szolgáltatja magát, hiszen meg kell adnia néhány személyes adatát (név, életkor, e-mail cím stb.).

- **Adatok védelme**

A regisztrálás miatt fennáll a veszélye annak, hogy adataink és e-mail címünk közkinccsé válnak, és olyan kéretlen leveleket, reklámokat fogunk kapni, amelyeket egyáltalán nem fogadunk szívesen. Ezért mindenki maga döntse el, hogy egyes weboldalakra a belépési/letöltési engedély ér-e annyit, amennyi kényelmetlenséget okozhat. A fizetős weboldalak veszélyeire külön felhívjuk a figyelmet. Annak, akinek nincs elég tapasztalata e téren, könnyen hibázhat, ezért itt is az óvatosság legyen előtérben. Mindezek nem azt jelentik, hogy soha sehol se regisztráljunk, csak tudjunk különbséget tenni, és próbáljunk regisztráció előtt ismerőseinktől információt szerezni - ez sokat segíthet. Természetesen sok olyan weboldal van, ahová kifejezetten ajánlott a regisztráció, hiszen személyes érdekeink fűződhetnek hozzá. Ilyenek például a kormányzati, közhivatali, önkormányzati, egészségügyi portálok, ismertebb kereskedelmi egységek, önkormányzati honlapjai.

REGISZTRÁCIÓ

- **Belépés**

Ha már regisztráltunk, és van felhasználói nevünk és jelszavunk, akkor a weboldalon keressük meg a regisztrált tagok belépésére szolgáló kis ablakot, amelyhez legtöbbször BELÉPÉS vagy BEJELENTKEZÉS feliratú gomb kísér (külföldi oldalakon leggyakrabban a LOG IN kifejezést használják). Írjuk be a szöveg mezőbe a regisztrációnál kapott vagy választott nevet és jelszót, majd az ENTER billentyű lenyomásával vagy a gombra kattintással bejuthatunk az oldalra. Nem árt hozzászokni, hogy mielőtt bezárjuk az ilyen weboldalakat, biztonsági okokból szabályosan lépünk is ki onnan a KILÉPÉS, KIJELENTKEZÉS vagy LOG OUT gombokra kattintva.

- **Megadott adatok**

Maga a regisztrálás nem nehéz művelet. A weboldalak könnyen kezelhető űrlapokon kérik az adatokat, és ehhez minden szükséges információt és segítséget megadnak. Minden regisztráció szükséges melléke egy felhasználói név (username) és egy jelszó (password). Mielőtt regisztrálásba kezdenénk, ezeket érdemes kitalálni, leírni. Sőt javasolt egy olyan lista elkészítése (és elmentése), amelyben feltüntetjük a weboldal címét, a regisztráció időpontját, valamint a hozzá tartozó felhasználói nevet és jelszót. Ez megfelelően kompenzálhatja feledékenységünket, és a későbbiekben bármikor elővehető.

SKYPE

- **Skype**

A Skype (ejtsd: szkájp) egy kommunikációs hálózat. Bár a Skype fejlesztői elsősorban a hangátvitelre helyezték a hangsúlyt, a program mint videotelefon és azonnali üzenetküldő szolgáltatásként is jól megállja a helyét.

A Skype küldetése egy egyszerű, megbízható és barátságos kommunikációs rendszer létrehozása. Jó lehetőséget biztosít a kapcsolattartásra barátok, családok, kollégák között, minden eddiginél egyszerűbb módon és jobb hangminőségben. Napjainkban már sok vállalat használja a Skype-ot mint alternatív és ingyenes telefonálási lehetőséget.

A program minden fontosabb operációs rendszerre letölthető, a Windows alatt futó első változat mellett már létezik Mac OS X, Linux, Pocket PC-re írt, valamint (Windows CE), Android, iOS és Symbianra írt mobiltelefonos változat is.

- **Szolgáltatások**

1. Felhasználók közötti beszélgetés (IP-telefon),
2. Azonnali üzenetek váltása (IM),
3. Azonnali üzenetek váltása akár 100 felhasználó között egyszerre (multi-chat)
4. Konferenciabeszélgetés legfeljebb 5 felhasználó között,
5. Fájlküldési lehetőség
6. Videokonferencia (csak a Skype 2.0 és ennél újabb változatokban)
7. Kreditvásárlás után vezetékes és mobiltelefon hívása
8. Csoportos videokonferencia

SKYPE

The screenshot shows the Skype desktop application window. The title bar reads "Skype". The user profile header shows "Kovács Pista" with a circular profile picture placeholder and a three-dot menu icon. Below the header is a search bar containing "Személyek, csoportok és üzenetek" and a grid icon. A navigation bar contains icons for "Csevegések", "Hívások", "Partnerek", and "Értesítések".

The left sidebar is titled "LEGUTÓBBI CSEVEGÉSEK" and includes a "+ Csevegés" button. Under the "KEDVENCEK" section, there is a list of recent contacts:

- Kovács János szia (2018. 08. 22.)
- Kiss Mici fénykép (2018. 08. 14.)
- Schmidt Klára Annyira hamar nem kell, ... (2018. 08. 12.)

The main content area displays a large "Üdv, Kovács" greeting and a circular profile picture placeholder. Below this is a button labeled "Mondja el ismerőseinek, mire készül" with a checkmark icon. A prominent black button with white text reads "Beszélgetés indítása".

Below the button, there is a message: "Keressen egy beszélgetőpartnert, vagy lépjen a Partnerek lapra, és nézze meg, hogy éppen ki érhető el."

A white box contains the following text: "**kovacs69** néven van bejelentkezve. Ha nem látja a partnereit vagy a beszélgetési előzményeket, a [fiókok közötti váltás](#) megoldhatja a problémát."

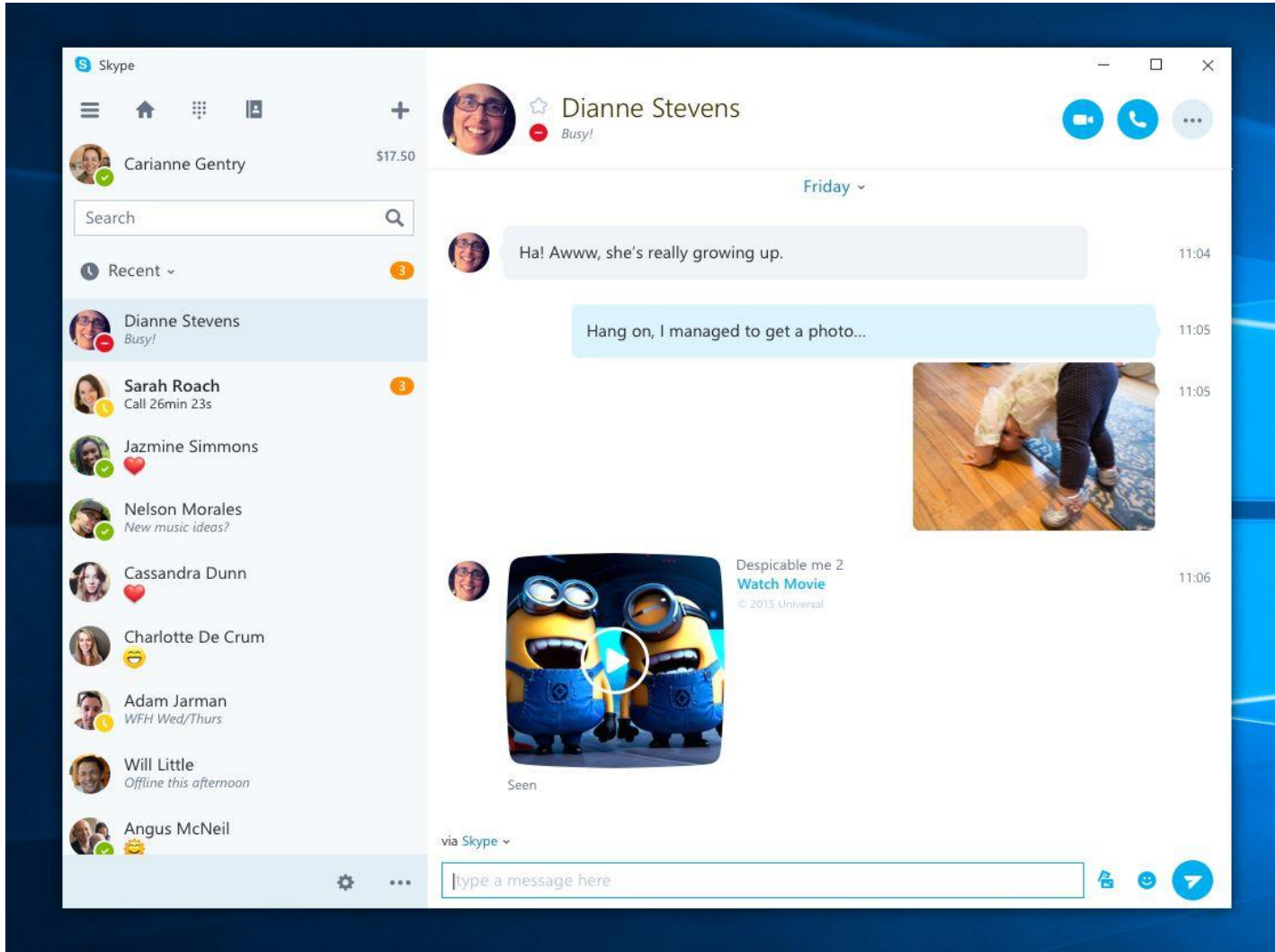
At the bottom of the main area is a blue link: "További információ".

SKYPE

- **Kiegészítő szolgáltatások**

1. **SkypeOut** – Ez egy fizetős szolgáltatás. Hasonlóan működik, mint a kártyás mobiltelefonok: van egy virtuális számla, ahova bankkártyás fizetéssel bizonyos mennyiségű pénzt lehet feltölteni. E pénz felhasználásával bárhova a világba mind vezetékes, mind mobil irányba hívásokat kezdeményezhetünk egy előre meghatározott percdíjon. Ez a tarifa, bárhol legyünk is a világon, azonos.
2. **SkypeIn** – Ez is egy fizetős szolgáltatás. 3 vagy 12 hónapra lehet bérelni egy adott telefonszámot. Addig ez a telefonszám, bárhol is legyen a világon, a felhasználó Skype-elérhetőségéhez lesz kötve, és ehhez kapcsolódva elérhető lesz a külvilág bármely telefonjáról.
3. **Voicemail (magyarul hangposta)** – Ez is fizetős szolgáltatás. A működési elve hasonló az előzőéhez, 3-6-12 hónapra elő lehet fizetni erre a szolgáltatásra. Amíg a felhasználó nem elérhető, hangüzenet hagyható a számára.
4. **Skype Zones** – Ez is fizetős szolgáltatás; a lényege az, hogy egy bizonyos összegért egy meghatározott időre naponta használhatók ingyen az ún. Skype hot-spotok. Ezekből jelenleg 18.000 van a világon, már Magyarországon is található ilyen Budapesten.
5. **Skype Personalise (magyarul testreszabás)** – Ez is fizetős szolgáltatás. A Skype-hoz tartozó egyéni ikonok készítésére szolgál minimális, 1-2 dolláros összegért.
6. **Skype E-mail toolbar** – Skype címek (callto:) kiemelését, telefonszámok automatikus felhívásának ajánlását teszi lehetővé.
7. **Skype Web toolbar** – működése az előzővel megegyezik, csak weblapokra vonatkoztatva
8. **Skypecasts** – beszélgetőcsoportok létrehozása, azokhoz való csatlakozás

SKYPE

ELEKTRONIKUS LEVELEZÉS

Ismerkedjünk meg az elektronikus levelezéssel, amelynek használata talán a legnagyobb jelentőségű az idős generáció körében, hiszen olyan kötöttségektől szabadít meg bennünket, amelyek olykor elháríthatatlan akadályokat jelenthetnek.

Az elektronikus levelet a nap bármelyik szakában, saját otthonunkban írhatjuk, félbehagyhatjuk, folytathatjuk és elküldhetjük minden korlát nélkül. Ugyanez vonatkozik a levelek fogadására is. Sőt a levél mellé tehetünk fényképeket vagy akár hangüzenetet is. Az interneten küldött levelek - a klasszikus postai levélhez hasonlóan megcímezve és feladóval ellátva - igen rövid idő alatt jutnak el a címzetthez. A levelek írását, küldését és fogadását erre a célra kifejlesztett levelezőrendszerek segítik.

Amikor a választott levelezőrendszert használatba vesszük, létrehozuk saját kis postafiókunkat, amely majd a beérkező és az elküldött leveleinket tárolja.

A levelezőrendszerek elérésének kétféle módja van: a weboldali, illetve a kliens-alapú levelezés. Weboldali levelezésnél postafiókunkat böngészőprogramon keresztül érjük el. Kliens-alapú levelezés esetén egy PC-nkre telepített program (levelezőkliens) segítségével vehetjük használatba postafiókunkat. A levelek küldésének-fogadásának módja viszont mindkét esetben ugyanaz.

A továbbiakban az elektronikus levelezést a weboldali levelezésen keresztül mutatjuk be részletesen, majd a kliens-alapú levelezésre hozunk példát. Végül foglalkozunk a Windows beépített levelezőjével is.

WEBOLDALI LEVELEZÉS

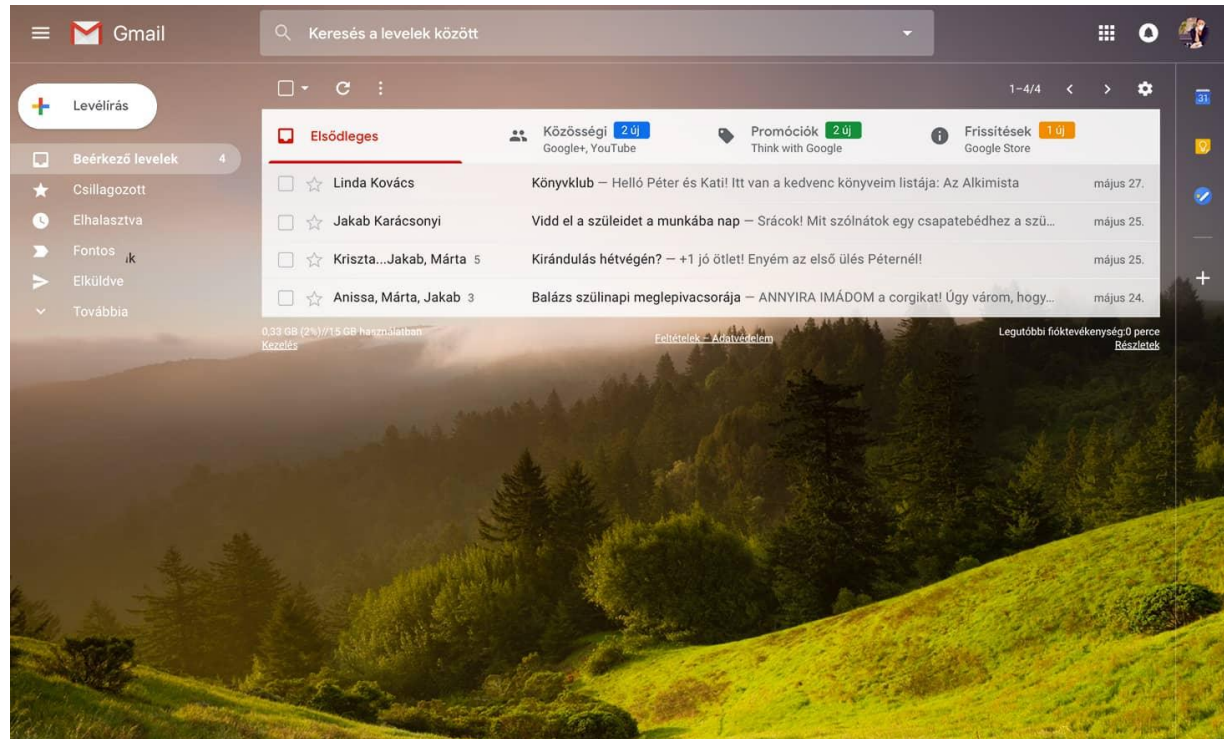
Az ingyenes weboldali levelezőrendszerek teljesen függetlenek az internetszolgáltatóunktól. Ilyen rendszerek többek között a **Freemail**, a **Gmail**, a **Yahoo!** és még sorolhatnánk. Az ilyen oldalakon első lépésben el kell végeznünk a regisztrációt, melynek alkalmával rögzítjük a használni kívánt e-mail címet és a jelszót, és egyúttal létrejön a saját weboldali postafiókunk. Az e-mail címünk @ előtti részét ilyenkor mi magunk választhatjuk meg (feltéve hogy az még nem foglalt, azaz nem választotta azt előttünk már valaki más). Innentől kezdve működő internetkapcsolat mellett bárholnan és bármikor csatlakozhatunk ehhez a postafiókhoz, csak egy böngészőprogram kell hozzá.

Manapság az egyik legelterjedtebb weboldali levelező szolgáltatást a **Google** nyújtja. Egy Google regisztráció segítségével **gmail-es e-mail** címre tehetünk szert. Most a Gmail weboldali levelezőn át mutatjuk be az elektronikus levelezés rejtelseit.

Más ingyenes levelezőrendszer esetén is nagyon hasonló módon kell végrehajtani az egyes műveleteket, így bárhová regisztráltunk az itt tanultakkal.

GOOGLE LEVELEZŐ RENDSZER

A Gmailbe történő bejelentkezéshez nyissuk meg a böngésző-programunkat (pl. a Chrome-ot). A címsorba írjuk be: **gmail.com**, majd nyomjuk le az ENTER-t. A megfelelő szövegmezőbe írjuk be e-mail címünket és jelszavunkat. (Amennyiben be vagyunk jelentkezve a Chrome-ba, ezeket az adatokat még egyszer nem kell megadni, a Gmail megnyitásakor automatikusan a postafiókunkat mutatja az oldal.)

A bal oldali sávban látjuk, hogy a Gmail eleve több külön helyet biztosít a beérkezett, a csillagozott és elküldött leveleknek, a pizskozatoknak stb. A „Továbbiak” felírra kattintva még ennél is több kategória mutatkozik meg: csevegések, fontos levelek, összes levél, spam, kuka.

GOOGLE LEVELEZŐ RENDSZER

- **Beérkezett levelek olvasása**

Nézzük meg a beérkező leveleinket. Láthatjuk, hogy még el sem kezdtük a levelezést, máris van 3 levelünk, amelyek a regisztráció okán, a Gmail csapatától kaptunk. Leveleink az ablak jobb oldali, nagyobb területén listázódnak időrendben. Egy sorban egy levél foglal helyet, és a következő adatokat olvashatjuk róla: a levél feladója (tehát akitől a levelet kaptuk), a levél tárgya (rövid leírás arról, hogy miről szól a levél), a levél kelte.

Kattintsunk rá bátran valamelyik sorra, és olvassuk el új levelünket. Miután elolvastuk, a bal oldali listában a Beérkezett levelek feliratra kattintva térhetünk vissza az előző nézethez. Rögtön meg is figyelhetjük, hogy az elolvasott levél sorában a szövegek normál vastagságú betűvel jelennek meg, míg az olvasatlanok félkövér betűkkel.

- **Csoportok**

A Gmail a beérkezett leveleket önhatalmúan tovább csoportosítja.

Új leveleinket három „fülön” találjuk meg: Elsődleges, Közösségi és Promóciók. A Közösségi fülre kerülnek a közösségi webhelyekről érkező üzenetek, a Promóciók fülön pedig marketing jellegű e-maileket találunk. Minden más levél az Elsődleges fülre sorolódik. Nagyon hasznos funkciója ez a Gmailnek, megspórolja nekünk a rengeteg reklámlevél miatti bosszankodásunkat. Ha nem vagyunk rájuk kíváncsiak, egyszerűen rá se nézzünk a Promóciók fülre, vagy időnként töröljük annak teljes tartalmát! Ismerőseinktől származó leveleink az Elsődleges fülön fognak megjelenni.

LETÖLTÉS AZ INTERNETRŐL

- **Mentés**

Böngészés közben előfordul, hogy olyan információra, újságcikkre, képre stb. bukkanunk, mely felkelti érdeklődésünket, és saját gépünkben is szeretnénk eltárolni. Érdeemes az internetről „leszedett” dokumentumokat mindig olyan helyre menteni, tárolni, ahol később könnyen megtalálhatjuk. Ha erre nem vigyázunk, könnyen elveszhetünk az informatika dzsungelben. Ezért, ha egy bizonyos célterületre irányul a keresésünk, akkor érdemes még a keresés megkezdése előtt a célterület megnevezésével egy új mappát nyitni.

Ezután már egyszerű a megoldás: minden, az adott témában begyűjtött anyagot, dokumentumot ideirányítunk, így a letöltés folyamán nem fog gondolni a mentés helye. Létrehozhatunk például egy olyan mappát a **Dokumentumok** mappában, melynek a **Letöltések az internetről** megnevezést adjuk, és mindent ide mentünk. Később azután témánként/tetszés szerint szétválogathatjuk ezeket a letöltött anyagokat.

- **Fontos!**

A fájlok, különféle tartalmak (zeneszámok, videók stb.) letöltését az internetről mindig jól fontoljuk meg. Ha nem vigyázunk, a fájlokkal együtt vírusokat, kémprogramokat is letölthetünk, emellett szerzői jogokat sérthetünk, amely bűncselekménynek minősül.

LETÖLTÉS AZ INTERNETRŐL

- **Általános letöltés**

Az internetről rengeteg különböző típusú fájl tölthető le: dokumentumok, képek, videók, alkalmazások, kiegészítők vagy eszköztárak a böngészőhöz. Ha egy letölteni kívánt fájlra kattintunk, a böngésző megkérdezi, hogy milyen műveletet szeretnénk vele végrehajtani. A letöltendő fájl típusától függően többek között az alábbi műveleteket választhatjuk:

- **Megnyitás:** a fájlt megnyitja, de nem menti a számítógépre.
- **Mentés:** a fájlt az alapértelmezett helyre menti a számítógépen. Miután az Internet Explorer lefuttatta a biztonsági ellenőrzést és letöltötte a fájlt, Ön megnyithatja fájlt, a fájlt tartalmazó mappát, vagy megtekintheti a Letöltéskezelővel.
- **Mentés másként:** eltérő fájlnevet, fájltypust vagy letöltési helyet adhat meg.
- **Futtatás:** futtathatja az alkalmazást, a bővítményt vagy a fájlt. Miután az Internet Explorer lefuttatta a biztonsági ellenőrzést, a fájl megnyílik és futni kezd a számítógépen.
- **Mégse:** megszakíthatja a letöltést, és visszatérhet a böngészéshez.

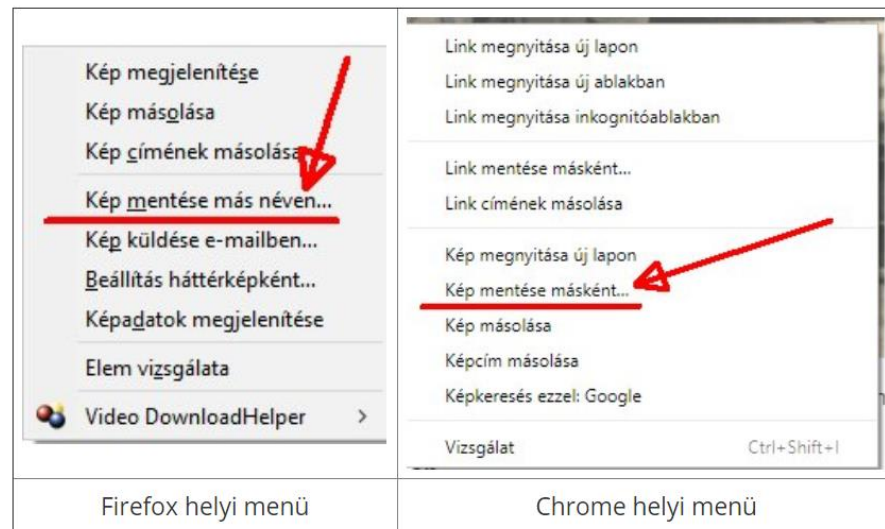
- **A számítógépre letöltött fájlok keresése**

A Letöltéskezelő számon tartja az internetről letöltött képeket, dokumentumokat és egyéb fájlokat. A rendszer a letöltött fájlokat automatikusan a Letöltések mappába menti. Ez a mappa rendszerint azon a meghajtón található, amelyen a Windows telepítve van (például: C:\Felhasználók\felhasználó neve\Letöltések). A letöltött fájlokat a Letöltések mappából más helyre is áthelyezhetjük.

LETÖLTÉS AZ INTERNETRŐL

- **Letöltés**

Az egyik legegyszerűbb lehetőség többnyire a képeknél, weboldalaknál lehetséges. Egyszerűen a képre kattintunk JOBB egérgombbal, majd a felnyíló helyi menüből ki kell választani (Firefox esetén) a „Kép mentése más néven” menüpontot, illetve (Chrome esetén) a „Kép mentése másként” menüpontot. *(Megjegyzés: Facebook esetében sokszor előbb rá kell kattintani a képre, hogy egy önálló ablakban jöjjön fel és csak utána lehet bajmóldni a helyi menüvel.)*

- **Letöltés weboldalról**

Bár mostanában minden az állandó internet-kapcsolatról szól, de vannak helyzetek, amikor éppen nem érhető el az internet. A legegyszerűbb helyzet, ha már böngészés közben valamelyik oldal felajánlja a letöltési lehetőséget. Ez persze meglehetősen ritka, de néha előfordul! Általában programokat, alkalmazásokat lehet letölteni. Például ilyen oldalak a következők:

- <https://www.filehippo.com>
- <http://letoltes.prim.hu>
- <https://tferi.hu/letoltesek>

Azért arra vigyázni kell, hogy **ne töltsünk le vírusokat**, illetve egyéb kártevőket. Nagyon fontos, hogy minden letöltött fájlt ellenőrizzünk a vírusirtóval!

LETÖLTÉS AZ INTERNETRŐL

- **Szöveg, szövegrész letöltése**

Ha egy weboldalról szeretnénk letölteni egy szövegrészletet, először az egéren a bal gombot folyamatosan nyomva ki kell jelölnünk. Ekkor a kijelölt szövegrész más háttérszínt kap. A kijelölt szövegrészre jobb klikkel kattintva megjelenik egy ablak, amiben különböző funkciók vannak felsorolva. Általában a legelső a „Másolás”, azt válasszuk ki (vagy nyomjuk meg a CTRL+C billentyűkombinációt), így a szövegrészlet a Vágólapra kerül. Innen már bárhová beilleszthetjük (szintén a jobb klikkel előhívott menü vagy a CTRL+V billentyűkombináció segítségével): Jegyzetömbbe, WordPad-be vagy Word-be. Ily módon kaptunk egy új szöveges dokumentumot, melyet elmenthetünk.

- **Kép-, zene- és video fájlok letöltés**

Az eddigiekben olyan letöltésekkel foglalkoztunk, amelyek gépünk merevlemezén nem igényeltek nagy tárterületet, így a letöltés nagyon gyorsan végbement. Most olyan letöltések következnek, amelyek már nagyobb tárterületet igényelhetnek, ezért a letöltés is hosszabb ideig tarthat. Ilyenek például a kép, zene- és a video fájlok. A weboldalakon szereplő képek letöltése nagyon egyszerű. Jobb egérgombbal kattintsunk a kiszemelt képre, majd az előugró menüben válasszuk ki a „Kép mentése másként” parancsot. Ekkor a már ismert mentési ablak jelenik meg, ahol akár új nevet is adhatunk a fájlnak, majd az ismeri módon megadjuk a mentés helyét.

LETÖLTÉS AZ INTERNETRŐL

- **Az alapértelmezett letöltési mappa módosítása a számítógépen**

Kiválaszthatjuk a számítógépén azt a helyet, ahová az adott böngésző alapértelmezés szerint menti a fájlokat, de lehetőségünk van arra is, hogy minden egyes letöltés előtt megadjuk a letöltési helyet.

Internet Explorer esetében: Nyissuk meg a böngészőt, és válasszuk az Eszközök gomb > Letöltések megtekintése lehetőséget. A Letöltések megtekintése párbeszédpanel bal alsó sarkában kattintson a Beállítások hivatkozásra. A Tallózás gombra kattintva módosíthatjuk az alapértelmezett letöltési helyet. Ha elkészült, kattintsunk az OK gombra.

Chrome esetében: Nyissuk meg a böngészőt, kattintsunk a jobb felső sarokban található Továbbiak > ☰ > Beállítások lehetőségre. Ezután az oldal alján kattintsunk a Speciális lehetőségre. A „Letöltések” szakaszban módosíthatjuk a letöltés beállításait: Az alapértelmezett letöltési hely módosításához kattintsunk a Módosítás gombra, és válasszuk ki, hogy hová szeretnénk menteni a fájlokat. Ha minden egyes letöltésnél kézzel szeretnénk megadni a letöltés helyét, jelöljük be „*A letöltés előtt kérdezze meg, hová mentse az adott fájlokat*” elem mellett található négyzetet.

Firefox esetében: Alapértelmezésként a letöltött fájlok az Asztalra kerülnek, ahelyett, hogy minden egyes letöltésnél rákérdezen a mentés helyére. Másik mappa is kiválasztható a Tallózás... gomb megnyomása után. A „*Rákérdezés a fájlok letöltési helyére*” beállítással a Firefox minden letöltéskor megkérdezi a letöltés helyét (és nem használja a felette megadott beállítást).

A GOOGLE CHROME BÖNGÉSZŐ

- **Google Chrome**

Az Operációs rendszer a Microsoft Edge böngészőprogramot már tartalmazza, de több ilyen funkciójú program is van, a nagy cégek állandó versenyben állnak, gyakran hoznak ki újabb változatokat, igyekeznek minél nagyobb piaci részesedést megszerezni. Ezek közül talán a legnépszerűbb a **Google** cég böngészője, a **Chrome** (ejtsd: króm). Sokan úgy vélik, hogy a Chrome gyorsabb és biztonságosabb, mint az Edge, de mindkét tábornak vannak hívei és ellenzői.

- **Chrome letöltése**

Nyissuk meg a Google kereső weboldalát az Edge böngészőben és írjuk a keresőmezőbe: chrome, majd nyomjuk le az ENTER-t. A legelső találat a Google Chrome saját letöltési weboldala, kattintsunk erre. Még mielőtt letöltenénk a Chrome telepítőjét, görgessük végig, ezt az oldalt, és olvasgassunk bele, miért ajánlja a Google a Chrome böngészőt.

Térjünk vissza az oldal tetejére, azaz görgessünk fel. Itt középen találunk egy kék háttérű gombot: A Chrome letöltése. Ha készen állunk, kattintsunk rá. Egy exe fájlt készülünk most letölteni, illetve futtatni, ennek megfelelően az ablak alján megjelenik egy panel: menthetjük, majd futtathatjuk a fájlt. Mivel a Chrome böngésző telepítő fájljának futtatása biztonságos, nyugodtan kattintsunk a Futtatás gombra. Ezzel elindítjuk a telepítést, a folyamatot időben mutató ábrán kísérhetjük figyelemmel.

JELSZÓ FONTOSSÁGA

- **Jelszó**

Fontos tudnunk, hogy jelszavainknál csak az angol ábécé (ékezetek nélküli) kis és nagy betűit, valamint arab számokat használhatunk, és általában nem iktathatunk be semmilyen írásjelet (például törtvonalat, idézőjeleket). Legtöbbször előírják a jelszó minimális és maximális karaktereinek számát (karakter = betű, szám, írásjel). A jelszó jó megválasztása azért kiemelkedően fontos, mert szorosan személyünkhöz kötődik, internetes partnerünk biztos lehet benne, hogy mi vagyunk mögötte, ezért letöltési, hozzáférési és egyéb engedélyeket kapunk, leveleinket csak ennek birtokában tudjuk elküldeni, illetve megnézni, nem beszélve a jelszó banki, pénzügyi jelentőségéről.

- **Figyelem!**

Jelszavunk „elvesztése” komoly erkölcsi vagy akár anyagi károkat is okozhat, mert sokféle módon visszaélhetnek nevünkkel. Ezért van az, hogy regisztráció során, weboldalakra való belépéskor vagy más alkalmazásban (például űrlapokon), amikor jelszót kell beírni, mindig pöttyök vagy csillagok jelennek meg a jelszó karaktereinek a helyén, nehogy valaki illetéktelenül tudomást szerezzen róla.

Ha például egy jelszó legalább 4, de legfeljebb 8 karaktert tartalmazhat, és mi az aaaa kombinációt választjuk, belátható, hogy ennek a biztonsági foka nagyon alacsony, bárki könnyen megfejtetheti. A nagyobb biztonság érdekében ilyenkor használjuk ki a lehetséges karakterhosszt, és alkalmazzunk minden megengedett karaktertípust. Az ily módon összeállított jelszó például ilyen lehet: kY73Eb8n. Ennek már jóval nagyobb a biztonsági foka, ember legyen a talpán, aki kitalálja.

KÁRTÉKONY PROGRAMOK

- **Vírusok**

A számítógépes vírus olyan rosszindulatú program, amelyet illegális módszerekkel juttatnak a számítógépre, és a biológiai vírusokhoz hasonlóan megfertőzi az ott talált programokat, fájlokat. A számítógép a túlterheléstől lelassul, rossz esetben károsíthatja, vagy teljesen megsemmisítheti az eredeti dokumentumokat, programokat.

- **Férgek (worms)**

A vírusokon kívül a legismertebb kártékony programok még a számítógépes férgek, melyeknek nincs szükségük „gazdaprogramra”, önmaguk is tudnak „hatékonyan” működni. Idesorolhatjuk még a ma egyre jobban terjedő trójai és kémprogramokat, amelyek feltelepülése általában észrevétlenül történik, a felhasználó figyelmetlenségének és a számítógép böngészőprogramja biztonsági hiányosságainak kiaknázásával.

Bármilyen jól képzett szakemberek is e rosszindulatú programok készítői, valójában ők is rosszindulatúak, sőt bűnözők is, mert milliónyi embert zavarnak, károsítanak meg, tesznek tönkre vagy próbálnak kifosztani. Manapság már nem annyira a rombolás a fő céljuk, inkább a törvénytelen vagyonszerzés, illetve a személyes adatok megszerzése.

VÉDEKEZÉS

A kártékony programok elleni védekezésnek két alapvető módszere van:

1. Vírus- és kémprogram kereső/irtó programok futtatása a számítógépen;
2. Egyszerű módszerekkel, biztonsági előírások szigorú betartásával csökkenteni a fertőzés veszélyét.

Az első módszerben említett programokat erre a feladatra szakosodott nagy cégek készítik és folyamatosan frissítik, mivel a rosszindulatú programok készítői is állandóan „korszerűsítenek”. Ez a háború véget nem érő küzdelem, amelynek a vesztese főleg a felhasználók népes tábora.

A fertőzést felderítő és ártalmatlanító programok közül az igazán hatékonyak nem ingyenesek, alkalmazásukkal évente megújuló díjfizetési kötelezettség jár. Vannak ugyan ingyenes védekező programok is, ezek azonban kevésbé hatékonyak és rendszeres frissítésük is elég körülményes. Ezek a programok végeredményben megfelelnek az állandóan támadó, kártékony szoftverek elleni védekezés követelményeinek, de a napi frissítések ellenére sem garantálható a teljes védelem.

A második módszer teljesen költségmentes, de nagyobb figyelmet és fegyelmet igényel az internetezés minden fázisában. Mivel a kártékony programok egy része az elektronikus levelezés útján terjed, nagy gondossággal kell beállítani levelezőprogramunkat, hogy előre kiszűrjük a nem kívánt küldemények nagy részét.

A weboldalakról való letöltéseknél is alaposan vizsgáljuk meg a letöltésre kiszemelt fájl típusát, és semmiképpen se töltsünk le gyanús programokat még akkor sem, ha a kiszemelt fájl (például egy tetszetős videoklip) letöltésére csak az ajánlott program futtatása után lenne lehetőség!

A fentiekén túl meg kell említeni, hogy az illetéktelen betörési kísérletek ellen további védelmet nyújthat az ún. tűzfal program.

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE